

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
УМАНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ САДІВНИЦТВА

ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНА ПРОГРАМА
«ТУРИЗМ»

Другого рівня вищої освіти (магістр)
за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація»
галузі знань 24 «Сфера обслуговування»
Кваліфікація: магістр з туризму і рекреація

ЗАТВЕРДЖЕНО ВЧЕНОЮ РАДОЮ

Голова Вченої ради

 Олена НЕПОЧАТЕНКО/

(протокол № 6 від «31» 05 2023 р.)

Освітньо-професійна програма вводиться в дію

з «01» 09 2023 р.

Ректор / Олена НЕПОЧАТЕНКО /

(наказ № 02-1617/09 від «31» 05 2023 р.)

Умань – 2023 р.

ПЕРЕДМОВА

Освітньо-професійна програма є нормативним документом, який регламентує компетентності, кваліфікаційні, організаційні, навчальні та методичні вимоги до підготовки магістра зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація».

Освітньо-професійна програма ґрунтується на компетентнісному підході підготовки магістра у галузі знань 24 «Сфера обслуговування» спеціальності 242 «Туризм і рекреація».

Освітньо-професійна програма зі спеціальності 242 «Туризм і рекреація» розроблена робочою групою у складі:

№ з/п.	ПІБ	Посада	Науковий ступінь, вчене звання
НПП			
1.	Транченко Людмила Володимирівна (гарант)	Завідувач кафедри туризму та готельно-ресторанної справи	Доктор економічних наук, професор
2.	Кожухівська Раїса Борисівна	доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи	Кандидат економічних наук, доцент
3.	Саковська Олена Миколаївна	доцент кафедри туризму та готельно-ресторанної справи	Кандидат економічних наук, доцент
Залучені стейкхолдери			
№ з/п.	ПІБ	До якої групи стейкхолдерів належить (здобувач вищої освіти, випускник, роботодавець тощо)	Науковий ступінь, вчене звання (за наявності)
1.	Гекалюк Людмила Юріївна	Начальник відділу туризму Уманської міської ради	-
2.	Нижник Софія Романівна	Здобувач вищої освіти ІІІ-тм групи	-

Програма погоджена: на засіданні кафедри туризму та готельно-ресторанної справи (протокол № 9 від 02.03 2023 р.); Вченою радою факультет менеджменту (протокол № 4 від 02.03 2023 р.), схвалена Науково-методичною радою (протокол № 5 від 30.05 2023 р.).

1. ПРОФІЛЬ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ МАГІСТРА ЗІ СПЕЦІАЛЬНОСТІ 242 «ТУРИЗМ І РЕКРЕАЦІЯ»

1 – Загальна інформація	
Повна назва закладу вищого освіти та структурного підрозділу	Уманський національний університет садівництва Факультет менеджменту Кафедра туризму та готельно-ресторанної справи
Ступінь вищої освіти та назва кваліфікації мовою оригіналу	Магістр Кваліфікація: магістр з туризму і рекреації
Офіційна назва програми	Туризм
Тип диплому та обсяг освітньої програми	Диплом магістра, одиничний, 90 кредитів ЄКТС.
Наявність акредитації	Акредитовано 27.12.2018 р. за рівнем магістр. Протокол №133 (Наказ МОН України від 08.01.2019 р. № 13). Сертифікат УД № 240035090 від 08.01.2019 р. (термін дії сертифіката – до 01.07.2024 р.)
Цикл/рівень	Другий (магістерський) рівень FQ-EHEA – другий цикл, EQF LLL – 7 рівень, НРК – 7 рівень
Передумови	Наявність диплому бакалавра, спеціаліста, магістра
Мова (и) викладання	Українська
Термін дії освітньої програми	1 рік 4 місяці
Інтернет-адреса постійного розміщення опису освітньої програми	http://ects.udau.edu.ua/
2 – Мета освітньої програми	
Підготовка висококваліфікованих фахівців з туризму і рекреації, з набуттям загальних і фахових компетентностей та вмінням розв'язувати задачі дослідницького, інноваційного, управлінського характеру для успішного здійснення економічної, організаційно-управлінської, проектної, виробничо-технологічної діяльності у сфері рекреації, курортної справи та сільського (зеленого) туризму.	
3 – Характеристика освітньої програми	
Предметна область (галузь знань, спеціальність, спеціалізація)	24 «Сфера обслуговування» 242 «Туризм і рекреація»
Опис предметної області	<p>Об'єкт вивчення та/або діяльності: туризм як суспільний феномен і складна динамічна система, що включає об'єкти, явища, умови та процеси географічного, економічного, організаційно-правового, соціокультурного, екологічного, психологічного змісту, пов'язані з безпечним подорожуванням та обслуговуванням туристів; туризм як сфера професійної діяльності суб'єктів індустрії туризму щодо організації та управління туристичним процесом на різних ієрархічних рівнях, забезпечення умов функціонування і розвитку туристичного ринку, зокрема сільського (зеленого).</p> <p>Цілі навчання - набуття здатності розв'язувати задачі дослідницького та/або інноваційного та/або управлінського характеру у сфері туризму і рекреації.</p> <p>Теоретичний зміст предметної області: <i>Ключові слова:</i> управління поведінкою споживачів послуг гостинності, інноваційні технології в туризмі, туризм здоров'я, ділові комунікації та етика бізнесу, управління проектами в туризмі, управління якістю в туризмі, стратегічний менеджмент в сфері послуг, управління туристичними DESTINATIONAMI, діяльність об'єктів сільського (зеленого) туризму.</p>

	<p><i>Концепціях:</i> патріотично-виховна; мультикультурна, національної ідентичності; глобалізації та геолокалізації туризму; геотериторіальності туризму, геопросторової організації туристичного процесу; сталого туризму задля розвитку сільських територій; інформаційно-технологічна; інноваційного розвитку.</p> <p><i>Принципах, які визначають закономірності підготовки фахівців:</i> студентоцентричний, компетентнісно-орієнтований, науковості, інноваційно-інформаційний, теоретико-прогностичний, мультидисциплінарний, лінгвокомунікативний, проблемно-орієнтований, практико-орієнтований, самореалізації особистості студента.</p> <p><i>Методи, методика та технології:</i> просторовочасового, соціокультурологічного, екологічного, економіко-математичного, нефінансового аналізу, синтезу, прогнозування, управління проектами, цифрові технології.</p> <p><i>Інструменти та обладнання:</i> спеціалізоване програмне забезпечення, інтегровані бази даних, картографічні джерела; спеціалізовані кабінети, лабораторія.</p>
<p>Орієнтація освітньої програми</p>	<p>Освітньо-професійна</p> <p>Акцент ОПП робиться на здобутті знань та умінь у сфері рекреації і туризму, а саме: управління підприємствами туристичної сфери, зокрема напрямку сільського зеленого туризму; інноваційними процесами у туристичній галузі; забезпечення конкурентоспроможності та якості туристичних послуг; управління проектами в сільському зеленому туризмі; формування здатності здійснювати ефективну інноваційну діяльність з метою розвитку внутрішнього туризму (сільського зеленого туризму), зокрема на регіональному рівні.</p> <p>Програма ґрунтується на інноваційних туризмологічних знаннях із урахуванням сучасного стану та перспектив розвитку сільського (зеленого) туризму</p>
<p>Основний фокус освітньої програми та спеціалізації</p>	<p>Спеціальна освіта в сфері туризму і рекреації.</p> <p>Формування та розвиток професійної компетентності для провадження діяльності в галузі сільського (зеленого) туризму.</p>
<p>Особливості програми</p>	<p>Програма орієнтована на підготовку фахівців з туризму і рекреації, зокрема у сфері сільського (зеленого) туризму, ініціативних та спроможних до швидкої адаптації у бізнес-середовищі. Формує фахівців із креативним типом мислення, із здатністю вирішувати конкретні проблеми і завдання професійної діяльності з урахуванням поступової інтеграції України до світової туристичної спільноти.</p>

4 – Придатність випускників до працевлаштування та подальшого навчання	
Придатність до працевлаштування	<p>Випускники здатні виконувати професійну роботу в різних установах, закладах, підприємствах різних форм власності та їх об'єднаннях, в органах публічного управління туризмом різних рівнів, громадських туристичних організаціях та у ЗВО, які здійснюють підготовку фахівців для сфери туризму та рекреації.</p> <p>Відповідно до Національного класифікатора України «Класифікація професій» ДК 003:2010 за наступними назвами і кодами професійних груп:</p> <p>1210 Керівники підприємств, установ та організацій 1210.1 Керівники підприємств, установ та організацій;</p> <p>122 Керівники виробничих та інших основних підрозділів 1225 Керівники виробничих підрозділів у закладах ресторанного господарства, готелях та інших місцях розміщення; 1229.6 Керівники підрозділів у сфері культури, відпочинку та спорту; 1229.7 Керівники інших основних підрозділів в інших сферах діяльності;</p> <p>123 Керівники функціональних підрозділів 1239 Керівники інших функціональних підрозділів;</p> <p>1448 Менеджери (управителі) туристичних агентств та бюро подорожей 1448.1 Менеджери (управителі) з організації діяльності туристичних агентств та бюро подорожей;</p> <p>1492 Менеджери (управителі) у сфері культури, відпочинку та спорту</p> <p>248 Професіонали в галузі туризму, готельної, ресторанної та санаторно-курортної справи 2481 Професіонали в галузі туризму; 2481.1 Наукові співробітники (туризмологія, екскурсознавство); 2481.2 Туризмознавець 2481.2 Екскурсознавець 2213.2 Фахівець з рекреації 2483.2 Фахівець із санаторно-курортної справи.</p>
Академічні права випускників	<p>Можливість навчання за програми: 8 рівня НРК, третього циклу FQ-EHEA та 8 рівня EQF-LLL.</p> <p>Мають право продовжити навчання на третьому освітньо-науковому рівні вищої освіти; на академічну мобільність; набувати додаткові кваліфікації в системі освіти дорослих.</p>
5 – Викладання та оцінювання	
Викладання та навчання	<p>Студентоцентроване, проблемно-орієнтоване навчання, ініціативне самонавчання.</p> <p>Лекції, практичні заняття із розв'язанням ситуаційних завдань і використанням кейс-методів, ділових ігор, тренінгів, що розвивають практичні навички, уміння та формують креативне мислення. Навчання через практичну підготовку та професійне стажування, консультації із викладачами і написання кваліфікаційних робіт.</p> <p>Навчально-методичне забезпечення і консультування самостійної роботи проводиться на основі університетського інформаційно-освітнього середовища Moodle.</p>

Оцінювання	Оцінка якості освоєння освітньо-професійної програми включає: поточний контроль знань, проміжну і підсумкову атестацію здобувачів, тестування знань в інформаційно-освітньому середовищі Moodle, звіти з практики, захист кваліфікаційної робота на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти.
6 – Програмні компетентності випускника	
Інтегральна компетентність	Здатність ставити та успішно вирішувати на достатньому професійному рівні дослідницькі, інноваційні та практичні завдання, розв'язувати складні задачі і проблеми у сфері туризму і рекреації.
Загальні компетентності (ЗК)	<p>ЗК1. Здатність до організації, планування, прогнозування результатів діяльності.</p> <p>ЗК2. Здатність вести професійну діяльність у міжнародному та вітчизняному середовищі.</p> <p>ЗК3. Здатність спілкуватися іноземною мовою.</p> <p>ЗК4. Здатність розробляти проекти та управляти ними.</p> <p>ЗК5. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.</p> <p>ЗК6. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.</p> <p>ЗК7. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.</p> <p>ЗК8. Знання особливостей проектування діяльності об'єктів сільського (зеленого) туризму.</p>
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	<p>СК1. Здатність застосовувати у професійній діяльності категорійно-термінологічний апарат, концепції, методи та інструментарій системи наук, що формують науковий базис туризму та рекреації.</p> <p>СК2. Здатність планувати і виконувати наукові та/або прикладні дослідження у сфері туризму та рекреації.</p> <p>СК3. Здатність до управління туристичним процесом у публічному секторі, в туристичній дестинації, туристичному підприємстві на різних ієрархічних рівнях.</p> <p>СК4. Здатність організовувати діяльність та співпрацю суб'єктів регіонального, національного та міжнародного туристичних ринків на засадах сталого розвитку з урахуванням світового досвіду.</p> <p>СК5. Здатність оперувати інструментами збору, обробки інформації, аналізувати та управляти туристичною інформацією.</p> <p>СК6. Здатність до аналізу, прогнозування, планування бізнес-процесів та геопросторового планування у сфері туризму та рекреації.</p> <p>СК7. Здатність розробляти та впроваджувати інновації в діяльності суб'єктів туристичного ринку.</p> <p>СК8. Розробляти інноваційні рекомендації та надавати консультаційні послуги суб'єктам сільського зеленого туризму.</p>

7 – Інтегровані (узагальнені) результати навчання, що визначають нормативний зміст підготовки здобувача вищої освіти

<p>Результати навчання</p>	<p>РН1. Спеціалізовані концептуальні знання, що включають сучасні наукові здобутки, критичне осмислення проблем у сфері туризму та рекреації і на межі галузей знань.</p> <p>РН2. Спеціалізовані уміння/навички розв’язання проблем, необхідні для проведення досліджень та/або провадження інноваційної діяльності з метою розвитку нових знань та процедур у сфері туризму і рекреації.</p> <p>РН3. Застосовувати сучасні цифрові технології, методи та інструменти дослідницької та інноваційної діяльності для розв’язання складних задач у сфері туризму та рекреації.</p> <p>РН4. Проводити аналіз геопросторової організації туристичного процесу, проєктувати його стратегічний розвиток на засадах сталості.</p> <p>РН5. Здійснювати комплексний аналіз і оцінювання функціонування туристичного ринку різних ієрархічних рівнів, прогнозувати тенденції його розвитку.</p> <p>РН6. Аналізувати та оцінювати діяльність суб’єктів туристичного ринку, планувати результати їх стратегічного розвитку.</p> <p>РН7. Організовувати співпрацю зі стейкхолдерами, формувати механізми взаємодії суб’єктів туристичного ринку з урахуванням аспектів соціальної та етичної відповідальності.</p> <p>РН8. Управляти процесами в суб’єктах індустрії туризму та рекреації на різних ієрархічних рівнях, які є складними, непередбачуваними і потребують нових стратегічних підходів.</p> <p>РН9. Розробляти та реалізовувати проєкти у сфері туризму та рекреації на засадах економічної, соціальної і екологічної ефективності.</p> <p>РН10. Приймати ефективні рішення у сфері туризму та рекреації щодо розв’язання широкого кола проблем, зокрема безпеки і якості туристичного обслуговування.</p> <p>РН11. Вільно спілкуватися державною та іноземною мовами усно і письмово для обговорення професійних проблем, презентації результатів досліджень та проєктів у сфері туризму і рекреації.</p> <p>РН12. Аналізувати, формулювати і реалізовувати національну та регіональну туристичну політику, вдосконалювати механізми управління туристичними дестинаціями на національному, регіональному та локальному рівнях.</p> <p>РН13. Здатність до використання основних принципів та механізмів управління у сфері туристичного бізнесу, зокрема при проєктуванні діяльності, розробці та наданні послуг гостинності в сільському (зеленому) туризмі.</p>
-----------------------------------	---

8 – Ресурсне забезпечення реалізації програми

<p>Кадрове забезпечення</p>	<p>До реалізації програми залучаються провідні фахівці кафедр університету з науковими ступенями кандидатів та докторів наук та вченими званнями професора і доцента, та висококваліфіковані фахівці-практики з провідних закладів сфери обслуговування.</p>
------------------------------------	--

Матеріально-технічне забезпечення	<ul style="list-style-type: none"> - навчальні корпуси; - гуртожитки; - навчально-наукові лабораторії; - спеціалізовані кабінети; - навчально-виробничі майстерні; - комп'ютерні класи; - точки бездротового доступу до мережі Інтернет (покриття 90%); - мультимедійне обладнання; - профілакторії, бази відпочинку; - пункти харчування; - спортивний зал, спортивні майданчики; - медичні пункти.
Інформаційне та навчально-методичне забезпечення	<p>Авторські розробки професорсько-викладацького складу університету. Наукові та спеціальні джерела туристичної та курортно-рекреаційної інформації, навчально-методична та монографічна література, картографічні джерела, ІТ-технології та платформи. Використання віртуального навчального середовища УНУС та спеціалізованого програмного забезпечення: Servio HMS і Servio POS.</p> <p>офіційний сайт: www.udau.edu.ua; необмежений доступ до мережі Інтернет; наукова бібліотека, читальні зали; інтерактивне освітнє середовище Moodle; інститутський репозитарій.</p>
9 – Академічна мобільність	
Національна кредитна мобільність	<p>Регламентується Положенням про академічну мобільність здобувачів Уманського НУС та Положенням про порядок визнання результатів навчання в інших ЗВО в Уманському НУС.</p> <p>Можливість переведення студентів з інших навчальних закладів вищої освіти.</p>
Міжнародна кредитна мобільність	<p>Відповідно до договорів, які укладені закладом вищої освіти</p>
Навчання іноземних здобувачів вищої освіти	<p>Набір іноземних студентів відбувається відповідно до правил прийому в Уманському НУС</p>

2. ПЕРЕЛІК КОМПОНЕНТ ОСВІТНЬО-ПРОФЕСІЙНОЇ ПРОГРАМИ ЇХ ЛОГІЧНА ПОСЛІДОВНІСТЬ

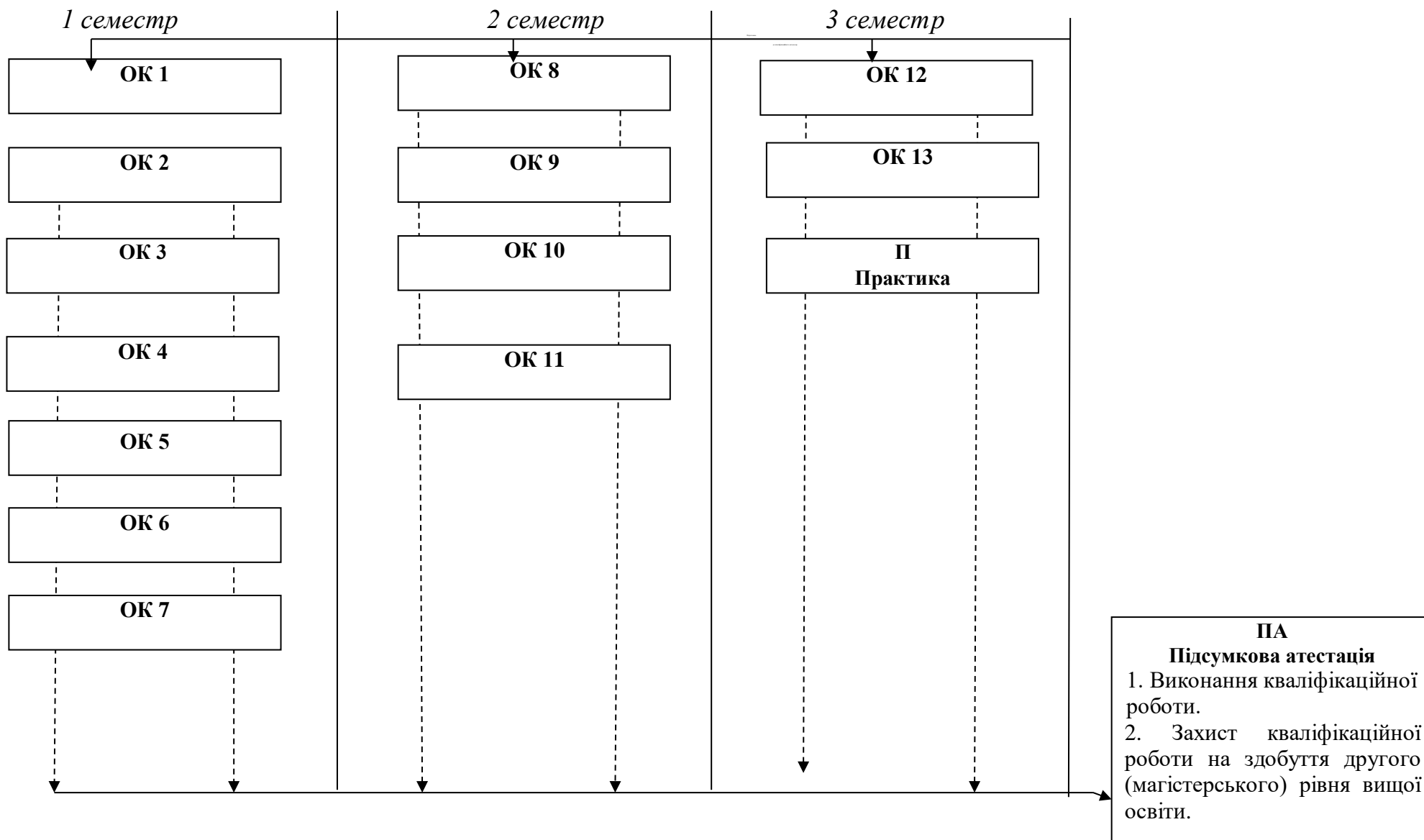
2.1. Перелік компонентів ОПП

Код н/д.	Компоненти освітньої програми (навчальні дисципліни, курсові проекти (роботи), практика, кваліфікаційні роботи)	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Обов'язкові компоненти (ОК)			
1. Обов'язкові навчальні дисципліни			
ОК 01	Туризмологія	4,5	екзамен, курсова робота
ОК 02	Інноваційні технології в туризмі	3,0	екзамен
ОК 03	Управління рекреаційними центрами	3,0	екзамен
ОК 04	Інформаційні технології у сфері обслуговування	3,0	екзамен
ОК 05	Методологія і організація наукових досліджень з основами інтелектуальної власності	3,0	залік
ОК 06	Ділові комунікації та етика бізнесу	3,0	залік
ОК 07	Ділова іноземна мова	3,0	залік
ОК 08	Проектування діяльності об'єктів сільського (зеленого) туризму	3,0	екзамен
ОК 09	Державне та регіональне управління туристично-рекреаційною галуззю	4,5	екзамен
ОК 10	Регіонознавство	4,5	екзамен
ОК 11	Стратегічний менеджмент сфери послуг	3,0	екзамен
ОК 12	Програмний туроперейтинг	3,0	екзамен
ОК 13	Управління проектами в туризмі	3,0	екзамен
П	Практика	12,0	Залік
ПА	Підсумкова атестація	9,0	Виконання кваліфікаційної роботи
		1,5	Захист кваліфікаційної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти
Разом за обов'язковою частиною		66	
2. Вибіркові компоненти (ВК)			
Разом за вибірковою частиною		24	
ЗАГАЛЬНИЙ ОБСЯГ ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ		90	

* Здобувач вищої освіти здійснює свій вибір відповідно до Положення про вибіркові дисципліни в Уманському НУС <https://www.udau.edu.ua/ua/file/iU00>

** Вибір здійснюється із Каталогу елективних (вибіркових) дисциплін <https://www.udau.edu.ua/ua/for-students/katalog-elektivnix-vibirkovix-disciplin/>

2.2. Структурно-логічна схема освітньо-професійної програми

3. ФОРМА АТЕСТАЦІЇ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Атестація випускників другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм і рекреація», галузі знань 24 «Сфера обслуговування» проводиться у формі захисту кваліфікаційної роботи на здобуття другого (магістерського) рівня вищої освіти і завершується видачею документу встановленого зразка про присудження йому освітнього ступеня магістра із присвоєнням кваліфікації магістр з туризму і рекреація.

Форми атестації здобувачів вищої освіти	Атестація здійснюється у формі публічного захисту кваліфікаційної роботи.
Вимоги до кваліфікаційної роботи	Кваліфікаційна робота має передбачати розв'язання складної задачі або проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у сфері туризму і рекреації. Кваліфікаційна робота не повинна містити академічного плагіату, фабрикації, фальсифікації. Кваліфікаційна робота має бути оприлюднена на офіційному сайті відділу моніторингу якості освіти Уманського НУС.
Вимоги до публічного захисту (демонстрації) (за наявності)	Представлення завершеної кваліфікаційної роботи, результати перевірки на унікальність; відгук наукового керівника і зовнішнього рецензента.

5. Матриця відповідності компонент освітньо-професійної програми програмним результатам навчання

Компонента ОПП	Результати навчання (РН)												
	РН 1	РН 2	РН 3	РН 4	РН 5	РН 6	РН 7	РН 8	РН 9	РН 10	РН 11	РН 12	РН 13
ОК 1	+	+			+								
ОК 2		+								+			+
ОК 3								+		+			
ОК 4			+										+
ОК 5	+	+											
ОК 6						+	+			+			
ОК 7											+		
ОК 8				+					+				+
ОК 9					+			+				+	
ОК 10	+											+	+
ОК 11								+		+			
ОК 12								+		+			
ОК 13				+					+				
П					+	+				+			
ПА	+	+	+		+	+			+		+		+

Перелік нормативних документів, на яких базується освітньо-професійна програма

1. Закон України від 01.07.2014 р. № 1556-VII «Про вищу освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>].
2. Закон України від 05.09.2017 р. «Про освіту» [Режим доступу: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>].
3. Постанова Кабінету Міністрів України від 29.04.2015 р. № 266 «Про затвердження переліку галузей знань та спеціальностей, за якими здійснюється підготовка здобувачів вищої освіти» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/266-2015-п>].
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 23.11.2011 р. № 1341 «Про затвердження Національної рамки кваліфікацій» [Режим доступу: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1341-2011-п>].
5. Національний класифікатор України: «Класифікатор видів економічної діяльності» ДК 009:2010 [Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>].
6. Національний класифікатор України: «Класифікатор професій» ДК 003:2010 [Режим доступу: <http://www.dk003.com>].
7. Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.06.2017 р. № 600 (у редакції наказу Міністерства освіти і науки України від 30.04.2020 р. № 584) «Методичні рекомендації щодо розроблення стандартів вищої освіти» [Режим доступу: https://mon.gov.ua/storage/app/media/vyshcha/naukovo-metodychna_rada/2020-metod-rekomendacziyi.docx].
8. Стандарт вищої освіти за спеціальністю 242 «Туризм» [Режим доступу: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/zatverdzeni%20standarty/12/21/242-turizm-bakalavr.pdf>].

Рекомендовані джерела

1. Стандарти та рекомендації щодо забезпечення якості в Європейському просторі вищої освіти (ESG) [Режим доступу: https://ihed.org.ua/wp-content/uploads/2018/10/04_2016_ESG_2015.pdf].
2. EQF 2017 (Європейська рамка кваліфікацій) [Режим доступу: <https://ec.europa.eu/ploteus/sites/eac-efq/files/en.pdf>].
3. QF EHEA 2018 (Рамка кваліфікацій ЄПВО) [Режим доступу: http://www.ehea.info/Upload/document/ministerial_declarations/EHEAParis2018_Communique_AppendixIII_952778.pdf].
4. ISCED (Міжнародна стандартна класифікація освіти, МСКО) 2011. [Режим доступу: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-isced-2011-en.pdf>].
5. ISCED-F (Міжнародна стандартна класифікація освіти – Галузі, МСКО-Г) 2013 [Режим доступу: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/international-standard-classification-of-education-fields-of-education-and-training-2013-detailed-field-descriptions-2015-en.pdf>].

6. Рашкевич Ю.М. Болонський процес та нова парадигма вищої освіти – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=82:bolonskyi-protsees-nova-paradyhma-vyshchoi-osvity-yu-rashkevych&start=80>.

7. Розвиток системи забезпечення якості вищої освіти в Україні: інформаційно-аналітичний огляд – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=88:rozvytok-systemy-zabezpechennia-iakosti-vyshchoi-osvity-ukrainy&start=80>.

8. Розроблення освітніх програм: методичні рекомендації / Авт.: В.М. Захарченко, В.І. Луговий, Ю.М. Рашкевич, Ж.В. Таланова / За ред. В.Г. Кременя. – К. : ДП «НВЦ «Пріоритети», 2014. – 120 с. – <http://erasmusplus.org.ua/korysna-informatsiia/korysni-materialy/category/3-materialy-natsionalnoi-komandy-ekspertiv-shchodo-zaprovadzhennia-instrumentiv-bolonskoho-protseesu.html?download=84:rozroblennia-osvitnikh-prohram-metodychni-rekomendatsii&start=80>.